

Súd: Okresný súd Lučenec
Spisová značka: 10P/143/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6612215532
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Magdaléna Balážová
ECLI: ECLI:SK:OSLC:2014:6612215532.11

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Lučenec samosudkyňou JUDr. Magdalénou Balážovou vo veci starostlivosti o maloleté dieťa L. Š., L. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Lučenci, odborom sociálnych vecí a rodiny, dieťa rodičov T.L. S., L. XX.XX.XXXX, P. J. Y., Y. XXX/XX, E. D. Y., Y. XX, občianky SR, zastúpenej JUDr. Ingridou Linkešovou, advokátkou, AK so sídlom Banská Bystrica, Horná 32 a C. Š., L. XX.XX.XXXX, P. J. L. J., D. XXXX/XX, občana SR, zastúpeného JUDr. Jánom Sitarčíkom, advokátom, AK so sídlom Lučenec, Dr. Herza 20, o úpravu styku, zmenu umiestnenia a zvýšenie výživného takto

rozhodol:

m e n í rozsudok Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 6P/78/2012-21 zo dňa 26.06.2012 vo výroku o úprave styku a výživnom na maloletého L. Š., L. XX.XX.XXXX tak, že otec C. Š. sa stretne s maloletým L. Š. každú stredu v čase od 14,00 hod do 15,00 hod na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny, odbore sociálnych vecí a rodiny, Lučenec, F. Lehára 18 v prítomnosti matky maloletého T. S..

Po uplynutí desiateho styku si otec p r e v e z m e maloletého L. pred bytom matky každú sobotu v nepárnom týždni v mesiaci v čase od 09,00 hod do 12,00 hod a každú nedeľu v párnom týždni v mesiaci v čase od 13,00 hod do 16,00 hod a maloleté dieťa matke o d o v z d á pred jej bytom v ten istý deň.

Preberanie dieťaťa otcom a jeho odovzdanie matke sa bude uskutočňovať bez prítomnosti ďalších osôb.

Matka j e p o v i n n á maloleté dieťa na styk s otcom vopred pripraviť.

Súd u k l a d á obom rodičom, aby sa podrobili sociálnemu poradenstvu po dobu 6 mesiacov v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie, Lučenec M. Rázusa 25.

Súd otcovi C. Š., L. XX.XX.XXXX z v y š u j e výživné na maloletého L. Š., L. XX.XX.XXXX zo sumy 60 Eur mesačne na sumu 75 Eur mesačne od 01.10.2014; výživné je s platné vždy do 15. dňa každého mesiaca vopred do rúk matky.

Zročné výživné za dobu od 01.10.2014 do 30.11.2014 v sume 30 Eur je otec p o v i n n ý zaplatiť do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Súd návrh otca na zmenu umiestnenia maloletého L. Š. z a m i e t a .

O náhrade trov konania súd rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozsudku vo veci samej.

o d ô v o d n e n i e :

Matka maloletého dieťaťa podala dňa 01.10.2012 návrh na zákaz styku otca s maloletým dieťaťom, na ktorom v priebehu konania netrvala, trvala však na tom, aby bol styk otca s dieťaťom upravený každú nedeľu v párnom týždni v čase od 13.00 h do 15.00 h v jej bydlisku a v jej prítomnosti. Po podaní znaleckých posudkov považovala návrh za dôvodný, navrhla, aby bol styk otca upravený v súlade so závermi znaleckého posudku. Návrh odôvodnila tým, že medzi ňou a otcom dieťaťa pretrvávajú vážne nezhody, nekomunikujú spolu, styk otca sa dlhodobo neuskutočňuje od 09.03.2014. Otec sa o dieťa nezaujíma.

Navrhla zvýšiť výživné na dieťa z dôvodu, že od ostatného rozhodnutia súdu sa pomery zmenili, hoci dieťa dovŕšilo 3 roky, pre syndróm hyperaktivity P 93.0 má dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav vyžadujúci osobnú starostlivosť a preto dieťaťu bolo predĺžené poberanie rodičovského príspevku matky do 11.09.2015. Tvrdila, že hoci dieťa nie je plienkované, pije mlieko Beba ráno a večer, denne vypije aj 2 až 2,5 litra mlieka Rajo, zvýšené výdavky preto vznikajú na stravu, ale aj obuv z dôvodu, že dieťa veľmi ničí špice topánok, čo súvisí s jeho diagnózou, a preto mu ich musí často kupovať.

S dieťaťom žije v podnájme v ktorom zabezpečuje len ročne drevo, ostatné výdavky spojené s podnájomom neplatí, lebo sa stará o otca vlastníčky nehnuteľnosti ktorá je jej kamarátkou. Dieťa navštevuje pediatra v Novej Bani, pokiaľ musí ísť k lekárovi, odvezú ju aj dieťa jej rodičia, ktorí žijú v C. B. v okrese Žiar nad Hronom.

Otec nesúhlasil s návrhom matky, naďalej chcel, aby sa mohol s dieťaťom stretávať bez prítomnosti matky, aby dieťa u neho nocovalo, ale aj, aby dieťa bolo zverené do jeho osobnej starostlivosti. So závermi znaleckého posudku bol čiastočne spokojný, tvrdil, že ním bolo preukázané, aby sa jeho styk s dieťaťom rozširoval a nie zužoval, lebo dieťa nemá z neho traumy a v jeho prítomnosti sa správa pokojne. Tvrdil, že styk by sa mal uskutočňovať v Žiari nad Hronom bez prítomnosti ďalších osôb (zamestnankyň ÚPSVaR), nesúhlasil s podrobením sa psychologickému poradenstvu, lebo podľa neho nebude mať žiaden význam.

K návrhu matky na zvýšenie výživného tvrdil, že naďalej podniká, podľa priznania k dani z príjmov fyzických osôb za rok 2013 mal priemernú čistú mesačnú mzdu necelých 312 Eur. V súčasnosti si rozširoval kvalifikáciu, používa mobilný telefón a osobné motorové vozidlo ktoré sú zavedené v podnikaní. Naposledy pracoval aj v Elektrárni Mochovce, príjem ktorý dosiahol bude zahrnutý do priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za rok 2014. Vyživovaciú povinnosť má len k maloletému L., žije u rodičov, ktorým prispieva do domácnosti sumou 100 Eur mesačne. Má výdavky na telefón 30 Eur mesačne, cestovné za synom 140 Eur mesačne, oblečenie a bežné výdavky 50 Eur mesačne. Maloletému synovi nespóri, dieťa nie je poistené z dôvodu, že nemá z čoho tieto výdavky platiť.

Súd uznesením č.k. 10P/143/2012-153 zo dňa 22.01.2014 spojil návrh matky na úpravu styku, zvýšenie výživného a návrh otca na rozšírenie styku a zmenu umiestnenia na spoločné konanie. Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 03.02.2014.

Kolízny opatrovník prešetril pomery v domácnosti rodičov, podal písomné správy, doručil písomné vyjadrenie k záverom znaleckého dokazovania a tvrdil, že keďže medzi rodičmi aj po psychologickej intervencii v Referáte PPS Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, odboru sociálnych vecí a rodiny nebolo možné komunikáciu medzi rodičmi zlepšiť v prospech maloletého dieťaťa, dospel k záveru, že rodičom je potrebné určiť presné pravidlá, aby mohlo dochádzať k bezproblémovému a bezstresovému styku otca s dieťaťom, pretože nezhody vznikajú už pri odovzdávaní dieťaťa otcovi. Matka dieťaťa je v jeho útlom veku oporou pre dieťa, dieťa matku preferuje pred ostatnými rodinnými príslušníkmi a jeho separácia od matky podľa súdnych znalkyň by mohla mať negatívny vplyv na zdravý psychický vývin dieťaťa. Zo záverov znaleckých posudkov vyplýva, že samotný styk otca s maloletým L. môže mať priaznivý vplyv na jeho psychický vývoj za predpokladu, že stretnutia nebudú prevádzané konfliktnými situáciami. Je v záujme maloletého dieťaťa, aby si postupe vzniklo na svojho otca, keďže posledný styk otca s maloletým dieťaťom v čase znaleckého posudzovania sa uskutočnil pred 5 mesiacmi. Kolízny opatrovník odporučil, aby sa styk otca s maloletým uskutočňoval podľa záverov znaleckých posudkov, nesúhlasil však s tým, aby sa tak uskutočňoval na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, odbor sociálnych vecí a rodiny z dôvodu, že táto povinnosť mu zo zákona nevyplýva, nemá priestory, ani personálne obsadenie potrebné k zabezpečeniu neutrálnej pôdy pri odovzdávaní a priebehu styku. Navrhol, aby sa rodičia podrobili psychologickému odbornému poradenstvu po dobu 6 mesiacov v Centre pedagogicko-psychologického poradenstva a prevencie v Lučenci z dôvodu

rozvinutia rodičovských zručností a kompetencií, ako aj kvôli zlepšeniu ich vzájomnej komunikácie. Navrhol, aby výživné na maloleté dieťa bolo zvýšené, lebo je to v záujme maloletého dieťaťa.

Súd už raz rozhodol rozsudkom č.k. 10P/143/2012-80 zo dňa 24.06.2013 tak, že návrh matky na zákaz styku s otcom zamietol a zamietol aj návrh otca na rozšírenie styku a zmenu umiestnenia maloletého dieťaťa.

Krajský súd Banská Bystrica uznesením č.k. 14CoP/81/2013/146 zo dňa 10.12.2013 prvostupňový rozsudok zrušil, vec vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že záver prvostupňového súdu bol predčasný a že je nevyhnutné, aby bolo nariadené znalecké dokazovanie.

Súd vykonal dokazovanie prečítaním návrhu, správy o psychologickom vyšetrení dieťaťa, rozsudku Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 6P/78/2012-21 v pripojenom spise, výsluchom rodičov, kolízneho opatrovníka, písomných vyjadrení rodičov, znaleckých posudkov č. 10/2014 MUDr. I. J. a PhDr. C. J.T., podstatného obsahu spisu Okresného súdu Lučenec sp.zn. 10Em/2/2012, listinných dôkazov z Okresného úradu Lučenec, odbor všeobecnej vnútornej správy, správ z Daňového úradu Banská Bystrica, pobočka Žiar nad Hronom, lekárskeho správ o ošetrení maloletého dieťaťa a zistil tento skutkový stav:

Ostatná úprava výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému dieťaťu bola uskutočnená rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 6P/78/2012-21 zo dňa 26.06.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 13.07.2012. Ním súd schválil dohodu rodičov, podľa ktorej dieťa zveril do osobnej starostlivosti matke, otcovi určil výživné v sume 60 Eur mesačne od 01.04.2012, rozhodol o zročnom výživnom a o styku otca s dieťaťom po dobu prvého mesiaca od právoplatnosti rozsudku každý párný víkend v mesiaci a to v sobotu v čase od 13.00 h do 16.00 h za prítomnosti matky a v nedeľu taktiež, od 13.00 h do 16.00 h za prítomnosti matky. Po uplynutí jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozsudku každý párný týždeň v mesiaci v čase od soboty od 13.00 h do soboty 16.00 h a taktiež v nedeľu od 13.00 h do 16.00 hod bez prítomnosti matky.

V tej dobe malo dieťa 10 mesiacov, rodičia mali vyživovaciu povinnosť len k nemu, matka poberala rodičovský príspevok, prídavok na dieťa, otec bol v dobe od 5/2011 do 5/2012 nezamestnaný a od 15.05.2011 živnostníkom.

V súčasnosti malo dieťa 3 roky, matka v konaní predložila Posudok o dlhodobu nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, odbor sociálnych vecí a rodiny č. LC1/OPČ/SOC/2014/43310 zo dňa 16.09.2014 o tom, že dieťa má dlhodobu nepriaznivý stav vyžadujúci si osobitnú starostlivosť na základe dg. F90-F98, je zaradené do kapitoly č. V podľa prílohy č. 2 k Zák. č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov. Tomuto záveru svedčili anamnéza a odborné lekárske nálezy podľa ktorých je dieťa často choré, má oslabenú imunitu. Zo psychologického vyšetrenia u MUDr. J. zo dňa 28.08.2014 vyplynulo, že dieťa má oneskorovanie vývinu reči, hyperaktívny syndróm, zvýšenú dráždivosť a jeho záverečná diagnóza je: (podľa MKCH slovom a číslom) I. Syndrom hyperaktivity F 93.0 (č.l. 333 spisu) a preto bude mať nárok na výplatu rodičovského príspevku do 11.09.2015 pri splnení všetkých podmienok nároku (č.l. 334 spisu).

Rodičia majú naďalej vyživovaciu povinnosť len k maloletému L., otec je živnostníkom, v zdaňovacom období roku 2012 mal príjem 180,52 Eur a podľa priznania k dani z príjmov fyzickej osoby za zdaňovacie obdobie 2013 uviedol základ dane vo výške 3742,57 Eur, výška jeho priemernej mesačnej čistej mzdy tak činila 311,88 Eur.

Už dňa 16.07.2012 (3 dni po právoplatnosti vyššie citovaného rozsudku) podala matka dieťaťa návrh na úpravu styku otca s dieťaťom tak, aby sa tento uskutočňoval v jej prítomnosti. Vec bola vedená na Okresnom súde v Žiari nad Hronom pod sp.zn. 4P/98/2012, uznesením č.k. 4P/98/2012-86 zo dňa 03.09.2012 v spojení s uznesením Krajského súdu Banská Bystrica č.k. 14CoP/111/2012-144 zo dňa 23.10.2012 bolo konanie zastavené, lebo matka vzala návrh celkom späť. Uznesením č.k. 4P/98/2012-160 zo dňa 15.11.2012 Okresný súd Žiar nad Hronom preniesol miestnu príslušnosť na konanie o úprave výkonu rodičovských práv a povinností na Okresný súd Lučenec. Na Okresnom súde Lučenec bol spis maloletého dieťaťa po prenesení príslušnosti vedený pod sp.zn. 6P/4/2013.

Ešte počas miestnej príslušnosti Okresného súdu Žiar nad Hronom dňa 24.07.2012 matka podala návrh na nariadenie predbežného opatrenia, zákaz styku otca s dieťaťom, vec bola vedená pod sp.zn. 10P/104/2012. Uznesením zo dňa 04.08.2012 ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 04.09.2012 súd návrh matky na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Dňa 31.08.2012 matka podala návrh na ten istý súd na zákaz styku otca s dieťaťom a nariadenie predbežného opatrenia. Vec bola vedená na Okresnom súde Lučenec pod sp.zn. 5P/124/2012 a postúpená na Okresný súd Žiar nad Hronom dňa 04.09.2012. Uznesením č.k. 12P/131/2012-37 zo dňa 24.09.2012 bol návrh zamietnutý.

Dňa 29.01.2013 napadla na tunajší súd vec zmeny úpravy práv a povinností. Konanie bolo vedené pod sp.zn. 12P/10/2013, uznesením č.k. 12P/10/2013-48 zo dňa 19.03.2013 zastavené konanie z dôvodu litispendencie (už prebiehalo konanie pod sp.zn. 10P/143/2012). Uznesenie nadobudlo právoplatnosť dňa 12.04.2013.

Súd z pripojených spisov citovaných vyššie a po výsluchu rodičov maloletého dieťaťa skonštatoval, že medzi rodičmi pretrvávajú dlhodobo vážne rozpory prameniace z toho, že nedokážu medzi sebou vzájomne komunikovať v dôsledku čoho súd konštatuje, že doteraz sa ani neuskutočňoval styk otca upravený rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom v konaní sp.zn. 6P/78/2012. Výkon rozhodnutia je vedený na Okresnom súde Lučenec pod sp.zn. 10Em/2/2012, bezvýsledne. V konaní bolo preukázané, že od 09.03.2014 sa otec s maloletým dieťaťom nestretol.

Súd ustanovil do konania znalkyňu PhDr. C. J., Odbor: Psychológia, Odvetvie: Klinická psychológia detí, Klinická psychológia dospelých a MUDr. I. J., Odbor: Zdravotníctvo a farmácia, Odvetvie: Psychiatria, ktoré vyšetrili rodičov, maloleté dieťa a po znaleckom vyšetrení vypracovali písomné znalecké posudky ktoré súdu doručili dňa 22.08.2014.

Znalkyňa MUDr. I. J., na základe dostupnej časti spisového materiálu, dostupnej časti zdravotnej dokumentácie, vlastného vyšetrenia probandov a ich objektívneho pozorovania po dohode znalcov na súdom položené otázky odpovedala tak, že:

osobnosť oboch rodičov sa javí ako nezrelá. Napriek tomu starostlivosť matky o dieťa doteraz uspokojovala vývinové potreby dieťaťa a dieťa je na ňu emocionálne viazané ako na dominantnú vzťahovú osobu. Vzhľadom na to sa matka javí ako vhodnejšia na výkon osobnej starostlivosti.

Vo vzťahu k obidvom rodičom sa dieťa správa emocionálne pozitívne, hoci matka je dominantnou vzťahovou osobou a dieťa sa k nej potrebuje vracieť pre potvrdenie. Matka sa javí ak iniciatívnejšia v uspokojovaní základných potrieb dieťaťa, asistuje mu pri stravovaní, zabezpečuje hygienu, dieťa samo vyjadruje jej preferovanie, ak rieši záťažovú situáciu alebo má s niečím problém. Je pravdepodobné, že v situácii zvýraznenej záťaže vyhľadáva kontakt práve s ňou ešte intenzívnejšie a môže mať ťažkosti so separáciou od nej.

Na základe súdnoznaleckého vyšetrenia u znalca z odboru detskej psychológie: vo vzťahu k otcovi bolo dieťa uvoľnené, aktívne. Pri hre si za partnera často volilo práve otca. Otec pri hre však neudával pravidlá, skôr sa prispôboval synovej hre a požiadavke. Matka aktívnejšie dohliadala na udržaní určitých hraníc, snažila sa dieťaťu sprostredkovať pravidlá.

Samotný styk otca s maloletým L. môže mať priaznivý vplyv na psychický vývoj dieťaťa, ale len za predpokladu, že dané stretnutia nebudú sprevádzané konfliktnými situáciami, ktorým bolo dieťa doposiaľ vystavované. Pre zabezpečenie zdravého duševného vývinu dieťaťa je nevyhnutné úplne eliminovať negatívne, konfliktné vzťahy medzi rodičmi a negatívne životné okolnosti, ku ktorým dochádzalo pri styku otca s dieťaťom. Takýmto prístupom sa u dieťaťa už v tomto ranom detskom období narúša stabilita citových väzieb, oslabuje sa pocit bezpečia, vzniká pocit neistoty, nedôvery, vyvolávajú sa neadekvátne formy v správaní (zachytené bolo aj sebapoškodzujúce konanie u L.). Tieto konfliktné situácie medzi rodičmi veľmi významne narúšajú harmonický psychosociálny vývoj dieťaťa a môžu viesť ako tzv. vonkajšia príčina až ku vzniku duševnej poruchy u dieťaťa.

Dieťa vo veku 3 rokov sa identifikuje s rodičmi, rozvíja svoje osobnostné rysy. Začína si uvedomovať seba samého, čo je tiež úzko spojené s procesom identifikácie s rodičmi. Vznikajú vzorce psychických obranných mechanizmov. Rozvíjajú sa tiež vzorce správania vo vzťahu k osobám mimo rodiny. Veľmi významným je vývoj sebaúcty u dieťaťa, ktorý sa začína už v ranom detskom veku a významne súvisí s empatickými vzťahmi s rodičmi, s postojmi, správaním a zvládaním rôznych životných situácií rodičmi. Dieťa to všetko veľmi intenzívne vníma a v podstatných rysoch to vplýva na vývoj jeho sebaúcty.

Zo záverov znaleckých posudkov ďalej vyplynul spôsob akým by sa mal styk otca s dieťaťom uskutočňovať. V úvode by sa mal styk uskutočňovať na neutrálnej „pôde“ napríklad ÚPSVaR, za

prítomnosti oboch rodičov, aby v prípade potreby - regresi dieťaťa bola matka k dispozícii maloletému, a nestrannej osoby - odborníka, ktorý by dohliadol nad nekonfliktnosťou stretnutia a usmerňoval rodičov vo vzájomnej komunikácii i prístupe k dieťaťu. Takéto stretnutia by sa mohli uskutočňovať jedenkrát týždenne na 1-2 hodiny. Pri vyhodnotení úvodných desiatich stretnutí odborníkom ako úspešne zvládnutých, by následne mohol prebiehať samotný kontakt otca s dieťaťom, bez prítomnosti ďalších osôb, jedenkrát týždenne v rozsahu 2-3 hodiny.

Pre vzájomnú komunikáciu medzi rodičmi je potrebné, aby prijali realistický obraz druhého rodiča s uznaním pozitív a potrebnosti oboch ich ako výchovných spolupracujúcich autorít pre zdravý vývin ich dieťaťa. Vzhľadom na to je potrebné podstúpiť individuálny terapeutický proces každého z rodičov osobitne, ktorého výsledky a schopnosť adekvátne komunikovať - prejavovať si vzájomne úctu a rešpekt, by mali byť overené pri vzájomných stretnutiach oboch rodičov za účasti odborníka.

Z výpovede oboch rodičov vyplýva, že vplyv starých rodičov dieťaťa z oboch strán sa javí ako rizikový pre neschopnosť zvládnuť zrelým spôsobom vzájomné konflikty a prispievať k pokojnej atmosfére vzájomných stretnutí. Na kontakte s dieťaťom by sa mali podieľať výhradne rodičia, aby stretnutia boli venované úspešnému rozvoju vzťahu dieťaťa s otcom. Pre vzájomné obavy oboch rodičov zo samostatného kontaktu by v úvode mohla pomôcť odborná asistencia, napríklad psychológ alebo sociálny pracovník ÚPSVaR.

Podľa § 132 O.s.p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci.

Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že tomuto konaniu predchádzajú 4 konania v ktorých sa rodičia maloletého domáhali zmeny úpravy práv a povinností. Posledná úprava sa uskutočnila rozsudkom Okresného súdu Žiar nad Hronom č.k. 6P/78/2012-21 zo dňa 26.06.2012, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 13.07.2012. Hoci súd ním schválil rodičovskú dohodu, podľa ktorej bolo dieťa zverené osobnej starostlivosti matke, otcovi určené výživné v sume 60 Eur mesačne od 01.04.2012 a upravený styk otca s dieťaťom po dobu prvého mesiaca od právoplatnosti rozsudku každý páry víkend v mesiaci a to v sobotu v čase od 13,00 hod do 16,00 hod za prítomnosti matky a v nedeľu od 13,00 hod do 16,00 hod za prítomnosti matky. Po uplynutí jedného mesiaca od právoplatnosti rozsudku každý páry týždeň v mesiaci v čase od soboty 13,00 hod do soboty 16,00 hodiny a taktiež v nedeľu od 13,00 hod do 16,00 hod bez prítomnosti matky.

Hoci sa rodičia dohodli na tejto úprave výkonu rodičovských práv a povinností, nerealizoval sa styk otca s dieťaťom, medzi rodičmi maloletého dieťaťa naďalej pretrvávajú dlhodobé vážne rozpory, nedokážu medzi sebou vzájomne komunikovať, nedokážu sa na ničom dohodnúť, prameniace aj z toho, že osobnosť oboch rodičov sa javí ako nezrelá, čo vyplýva zo záverov znaleckých posudkov.

Znaleckými posudkami súd pri rozhodovaní nebol viazaný, lebo hodnoteniu súdu nepodliehajú odborné znalecké závery z hľadiska ich správnosti. Znalecké posudky súd považoval za presvedčivé, odborne spôsobilé, zodpovedajúce všetkým kritériám náležitého dôkazu v zmysle § 127 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej O.s.p.), pretože na všetky odborné otázky dostal súd prostredníctvom tohto dôkazu jasnú odpoveď a preto pri rozhodovaní z nich vychádzal.

Podľa článku 7 ods. 5 Ústavy SR medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách medzinárodné zmluvy na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi. Dňa 20.11.1989 bol v New Yorku prijatý Dohovor o právach dieťaťa, ktorý pre ČSFR nadobudol platnosť dňom 6.2.1991, ktorý vo svojom článku 3 ods. 1 uvádza, že „Záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akejkoľvek činnosti týkajúcej sa detí, nech už uskutočňovanej verejnými alebo súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.“ Orgánom štátu je tiež určený i čl. 18 ods. 1, 2 Dohovoru o právach dieťaťa, ktorý predpokladá, že „Štáty ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, vynaložia všetko úsilie na to, aby sa uznala zásada, že obaja rodičia majú spoločnú zodpovednosť za výchovu a vývoj dieťaťa a základným zmyslom ich starostlivosti musí byť pri tom záujem dieťaťa“.

„Za účelom zaručenia a podpory práv ustanovených týmto Dohovorom poskytujú štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, rodičom a zákonným zástupcom potrebnú pomoc pri plnení ich úlohy výchovy detí a zabezpečujú rozvoj inštitúcií, zariadení a služieb starostlivosti o deti.“

Tiež Listina vo svojom ustanovení článku 32 ods. 1 v spojení s odsekom 4 určuje, že rodičovstvo a rodina sú pod ochranou zákona, pričom starostlivosť o deti a ich výchova je právom rodičov; deti majú právo na rodičovskú výchovu a starostlivosť. Práva rodičov môžu byť obmedzené a maloleté deti môžu byť od rodičov odlúčené proti ich vôli len rozhodnutím súdu na základe zákona.

Podľa § 88 ods. 1 písm. c) O.s.p. namiesto všeobecného súdu odporcu je na konanie príslušný súd, v obvode ktorého má maloletý na základe dohody rodičov alebo rozhodnutia súdu, prípadne iných rozhodujúcich skutočností svoje bydlisko, ak ide o vec starostlivosti o maloletých, konanie o osvojiteľnosti, o osvojenie alebo o povolenie uzavrieť manželstvo maloletému.

Podľa § 81 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej O.s.p.) aj bez návrhu môže súd začať konanie vo veciach starostlivosti o maloletých. Súd môže prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú, iba vtedy ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu (§ 153 odsek 2 O.s.p.).

Podľa § 163 ods. 2 O.s.p. rozsudky o výchove a výžive maloletých detí a o priznaní, obmedzení alebo o pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu možno zmeniť aj bez návrhu, ak sa zmenia pomery.

Podľa § 28 ods. 1, 2 Zákona o rodine (č. 36/2005 Z.z.) súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývoj maloletého dieťaťa, b) zastupovanie maloletého dieťaťa, c) správa majetku maloletého dieťaťa. Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

Podľa § 25 ods. 3 citovaného zákona, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo ho zakáže.

Podľa § 26 citovaného zákona ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

Podľa § 30 ods. 1 citovaného zákona rozhodujúcu úlohu vo výchove dieťaťa majú rodičia. Rodičia majú právo vychovávať deti v zhode s vlastným náboženským a filozofickým presvedčením.

Podľa § 37 ods. 2 písm. d) Zákona o rodine uloží maloletému dieťaťu a jeho rodičom povinnosť podrobiť sa sociálnemu poradenstvu alebo odbornému poradenstvu v špecializovaných zariadeniach.

Podľa § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Zákona o rodine plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neploleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona, v súčasnosti 27,13 Eur. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

Podľa § 1 ods. 1, 2 písm. a), b), Zák. č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov podľa ktorých tento zákon upravuje sociálnoprávnu ochranu detí a sociálnu kuratelu na zabezpečenie predchádzania vzniku krízových situácií v rodine, ochrany práv a právom chránených záujmov detí, predchádzania prehlbovaniu a opakovaniu porúch psychického vývinu, fyzického vývinu a sociálneho vývinu detí a plnoletých fyzických osôb a na zamedzenie nárastu sociálnopatologických javov.

Sociálnoprávna ochrana detí je súbor opatrení na zabezpečenie

a) ochrany dieťaťa, ktoré je nevyhnutná pre jeho blaho a ktorá rešpektuje jeho najlepší záujem podľa medzinárodného dohovoru,

b) výchovy a všestranného vývinu dieťaťa v jeho prirodzenom rodinnom prostredí.

Podľa § 3 ods. 1 a 2 vyššie citovaného zákona opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately sa vykonávajú pre dieťa, plnoletú fyzickú osobu, rodinu, skupinu a komunitu najmä prostredníctvom sociálnej práce, metódami, technikami a postupmi zodpovedajúcimi poznatkom spoločenských vied a poznatkom o stave a vývoji sociálnopatologických javov v spoločnosti. Opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na seba nadväzujú a vzájomne sa podmieňujú. Pri voľbe a uplatňovaní opatrení majú prednosť opatrenia na zabezpečenie výchovy a všestranného vývinu dieťaťa v jeho prirodzenom rodinnom prostredí alebo v náhradnom rodinnom prostredí.

Podľa § 11 ods. 1 písm. a), b) vyššie citovaného zákona opatrenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na obmedzenie a odstraňovanie negatívnych vplyvov, ktoré ohrozujú psychický vývin, fyzický vývin alebo sociálny vývin dieťaťa a plnoletej fyzickej osoby, sú najmä

- a) ponúknutie pomoci dieťaťu, rodičom alebo inej plnoletej fyzickej osobe alebo ponúknutie sprostredkovania pomoci pri riešení výchovných problémov alebo rodinných problémov a pri uplatňovaní nárokov dieťaťa podľa osobitných predpisov, 9)
- b) sledovanie negatívnych vplyvov pôsobiacich na dieťa a rodinu, zisťovanie príčin ich vzniku a vykonávanie opatrenia na obmedzenie pôsobenia nepriaznivých vplyvov,

Súd v konaní nebol viazaný návrhmi rodičov, sledoval predovšetkým prvoradý záujem maloletého dieťaťa.

Súd konštatuje, že hoci dieťa dovŕšilo vek 3 rokov, napriek rozhodnutiu súdu o úprave styku sa tento doteraz bez problémov ale nerealizoval od 09.03.2014 sa otec s dieťaťom nestretol. Všetko toto vedie súd k záveru, že v súčasnosti je nevyhnutné najskôr rodičom určiť presné pravidlá, naučiť ich vzájomnej komunikácii z dôvodu rozvinutia rodičovských zručností, všetko v záujme maloletého dieťaťa. Zo záverov znaleckých posudkov vyplýva, že je nevyhnutné, aby sa styk otca s dieťaťom uskutočňoval na „neutrálnej pôde“ v prítomnosti matky, ale v prítomnosti nestrannej osoby, ktorá včas zasiahne do komunikácie medzi rodičmi, pokiaľ by bola neadekvátna, usmerní rodičov, aby svoju pozornosť pri styku upriamili na dieťa - matka poskytla otcovi priestor, aby sa s dieťaťom mohol stretnúť, venovať sa mu, aby bola v blízkosti dieťaťa ako pozorovateľ, umocňovala u dieťaťa pocit istoty z jej blízkosti a aby sa v začiatkoch počas dvoch hodín styk otca s dieťaťom uskutočňoval pravidelne, bez konfliktov a s prejavom spokojnosti maloletého dieťaťa. Toto je hlavný a prvoradý záujem dieťaťa, aby sa cítilo spokojne, šťastne v prítomnosti oboch rodičov, utvrdil sa v ňom pocit bezpečia rodičov, rodičovskej lásky a pokoja.

V snahe dosiahnuť tento cieľ súd obom uložil, aby sa individuálne podrobili sociálnemu poradenstvu, zmenili spôsob svojej vzájomnej komunikácie, naučili sa spolu bezkonfliktne komunikovať, styk otca s dieťaťom, hoci v prítomnosti matky má byť nekonfliktný a bez ďalších rušivých vplyvov (záujem maloletého dieťaťa si v súčasnosti vyžaduje a vyplýva to aj zo záverov znaleckých posudkov, aby sa odovzdávanie dieťaťa otcovi a jeho preberanie matkou po ukončení styku uskutočňoval bez prítomnosti ďalších osôb - rodinných príslušníkov matky a otca dieťaťa). Pokiaľ prvých desať stykov bude prebiehať v súlade s vyššie citovaným, tak vtedy sa začne styk otca uskutočňovať už bez prítomnosti matky a tak, ako to vyplýva z výroku rozsudku.

Súd preto rozhodol o určení výchovného opatrenia - rodičia sa individuálne podrobia sociálnemu poradenstvu po dobu 6 mesiacov z dôvodu, že mal preukázané, že doteraz sa u rodičov nerozvinuli rodičovské zručnosti, kompetencie, nezlepšila sa vzájomná komunikácia medzi nimi, hoci sa podrobili aj psychologickému intervencii v Referáte PPS Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Lučenec, odboru sociálnych vecí a rodiny. Odbornému poradenstvu sa budú podrobovať po dobu 6 mesiacov v súlade s odporúčaním súdnych znalkyň v závere ich znaleckých posudkov.

Súd uložil matke povinnosť dieťa na styk s otcom vopred pripraviť, otcovi povinnosť dieťa si v stanovenom čase prevziať pred bytom matky a pred bytom matky ho po ukončení styku aj vrátiť, všetko v záujme maloletého dieťaťa a z dôvodu zlepšenia rodičovských zručností, rodičovských povinností ktoré rodičom ako nositeľom rodičovských práv a povinností vyplývajú zo Zákona o rodine.

Súd rozhodoval o návrhu matky na zvýšenie výživného na sumu 150 Eur mesačne od 01.08.2013 (podľa § 81 ods. 1 O.s.p. súd návrhom viazaný nebol) a preto vykonanými dôkazmi zisťoval, či od

roku 2012 (vtedy súd naposledy rozhodol o výživnom na maloleté dieťa) nastala taká podstatná zmena pomerov u rodičov a dieťaťa, ktorá by odôvodňovala novú úpravu výživného.

Súd po vykonanom dokazovaní konštatuje, že podstatná zmena pomerov nastala nielen u maloletého dieťaťa, ale aj otca v tom, že maloleté dieťaťa hoci dovŕšilo vek 3 rokov, kvôli nepriaznivému zdravotnému stavu je odkázané na osobnú starostlivosť matky, ktorá bude naďalej poberať rodičovský príspevok do 11.09.2015. Vyživovaciu povinnosť k dieťaťu si tak matka plní prevažne osobnou starostlivosťou a poskytovaním vecných plnení - bývanie, strava, obuv, nákup ošatenia, hygienických potrieb a pod.

Rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará, v danom prípade otec, prispieva na výživu dieťaťa výživným určeným súdom, rešpektujúc zákonné kritérium schopností, možností a majetkových pomerov (§ 62 ods. 2 Zákona o rodine).

Pomery sa zmenili aj u otca, u ktorého došlo k zvýšeniu priemernej mesačnej čistej mzdy o sumu okolo 131 Eur (311,88 - 180,52 Eur). Za schopnosti každého rodiča treba považovať jeho reálny zárobok, ktorý však treba pri posudzovaní ďalej modifikovať možnosťami rodiča, ktoré rozširujú reálne dosahovaný zárobok o subjektívnymi vlastnosťami podmienené možnosti (fyzická zdatnosť, vzdelanie, zdravotný stav, pracovné ponuky a podobne) ovplyvňované objektívnymi okolnosťami (dopyt na trhu práce a podobne).

Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti je okrem zistenia príjmu rodiča dôležité zistenie jeho potencionálnej životnej úrovne limitovanej okrem majetkových pomerov a jeho finančnými nárokmi na zabezpečenie uspokojovania jeho potrieb, pretože platí zákonná premisa, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni každého svojho rodiča (§ 62 ods. 2 druhá veta Zákona o rodine).

Z vyjadrenia otca je zrejme, že je živnostníkom, žije u rodičov, vyživovaciu povinnosť má len k maloletému L., vlastní len osobné motorové vozidlo v podnikaní, okrem výživného dieťaťu nad rámec výživného ničím neprispieva, netvorí mu úspory, neplatí poisťné, od 09.03.2014 sa s dieťaťom nestretáva. Ním uvádzané výdavky na telefón 30 Eur mesačne (používa na podnikanie), cestovné za synom mu dlhodobo nevznikajú a sú výdavkami ktoré otec vynaloží až po zaplatení výživného na dieťa. Z citovaných zákonných ustanovení a zo súdom konštatovanej zmeny pomerov súd dospel k záveru, že výdavky, ktoré otcovi vznikajú avizujú nie celkom nízku životnú úroveň otca s poukazom na § 62 ods. 5 prvá veta Zákona o rodine, podľa ktorého výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Z uvedeného zákonného ustanovenia vyplýva, že potreby rodiča môžu byť uspokojené až následne, keď si rodič splní svoju vyživovaciu povinnosť voči dieťaťu a prispeje v primeranej miere na jeho potreby. To isté platí aj pokiaľ sa týka výdavkov matky, ktoré súvisia s návštevou lekára maloletým v okrese Žiar nad Hronom, tieto výdavky sú neúčelné vo vzťahu k bydlisku dieťaťa, súd na ne nevzal zreteľ pri určení odôvodnených potrieb dieťaťa a výšky výživného.

Súdom konštatovanej zmene pomerov zodpovedá zvýšenie výživného na maloleté dieťa na sumu 75 Eur mesačne od 01.10.2014, t.j. odvtedy, ako bolo preukázané, že nepriaznivý zdravotný stav dieťaťa pretrváva v dôsledku čoho mu vzniká naďalej nárok na rodičovský príspevok. Spolu s výživným od matky, prídavkom na dieťa ktorý matka poberá budú v súčasnosti odôvodnené potreby dieťaťa uspokojené.

Napriek záverom znaleckých posudkov otec naďalej trval na zmene umiestnenia maloletého dieťaťa. Jeho návrh je v súčasnosti predčasný, nevyjadruje záujem dieťaťa, ktoré ešte nie je pripravené na to, aby mohlo najskôr nocovať u otca a už vôbec nie na to, aby mohlo u otca trvalo žiť. V znaleckých posudkoch súdne znalkyne podrobne vysvetlili rodičom, čo všetko budú musieť urobiť pre svoje dieťa. Až potom, ako sa rodičia naučia vzájomne komunikovať, osvoja si presne stanovené pravidlá styku otca s dieťaťom, bezproblémového a bezstresového preberania dieťaťa dôjde k naplneniu záujmu maloletého dieťaťa nielen na úpravu styku, ale prípadne jeho rozšírenie.

Podľa § 151 ods. 3 O.s.p. v zložitých prípadoch, najmä z dôvodu väčšieho počtu účastníkov konania alebo väčšieho počtu nárokov uplatňovaných v konaní súd môže rozhodnúť, že o trovách konania rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej; ust. § 166 sa nepoužije. Ustanovenie ods. 1 a 2 platia primerane s tým, že lehota troch pracovných dní plynie od právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

V súlade s citovanými zákonnými ustanoveniami súd o náhrade trov konania rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou Okresného súdu Lučenec, Ul. Dr. Herza 14, 984 37 Lučenec na Krajský súd v Banskej Bystrici a to písomne v troch rovnopisoch.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha. Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1, b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205 a), f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.